

Gea Veldkamp

Verbonden
met jou

Roman



Gea Veldkamp

Verbonden met jou



Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401904902
ISBN e-book 9789401904919
NUR 344

© 2015 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

www.romanserie.nl

Alle rechten voorbehouden

I

‘Ik wist het wel,’ mompelt Emma zachtjes voor zich uit. Gedachteloos schopt ze een schelpje aan de kant. ‘Er is niets mis met mij!’ De opluchting in haar stem is duidelijk hoorbaar. Toch blijft het zware gevoel in haar lichaam hangen. Immers: de problemen in haar huwelijk worden er niet anders van. ‘Geen onwil, maar onvermogen,’ verzucht ze vermoeid.

Haar ogen glijden naar de horizon, waar het water lijkt over te gaan in lucht. Ondanks de krachtige wind trok het strand vanmiddag onweerstaanbaar. De branding buldert, daar gaan de golven: ze zwellen aan, spoelen over het strand en trekken zich terug, in een eindeloos ritme. Maar het brengt haar vandaag niet de rust waar ze zo naar verlangt.

Een schreeuw doet Emma plotseling opkijken. Myrthe komt huilend aangelopen; ze wijst boos naar de zee. ‘Stoute, stoute zee!’

Geschrokken rent Emma naar haar dochter. Ze was Myrthe voor even helemaal vergeten. Haar rode laarsjes en knalroze broek zijn kleddernat. Onhandig probeert Emma haar dochter te troosten. ‘Kom maar, de wind blaast je broek zo weer droog.’

Met haar mollige knuistjes pakt Myrthe haar moeder vast. ‘Het was zo’n leuk spelletje en nu ben ik helemaal nat!’

‘Stoute zee,’ beaamt Emma terwijl ze de natte stof door haar vingers laat glijden. Ze verwijt het zichzelf dat ze niet beter heeft opgelet. Ze had het kunnen weten: de golven hebben altijd al een onweerstaanbare aantrekkingskracht op Myrthe gehad. Maar goed dat Stijn hen niet ziet. Voor haar man moet alles bovenal voorspelbaar zijn.

Ze laat haar schouders afhangen, haar voeten trekken een streep in het zand. De diagnose, afgelopen week, was duidelijk: autisme. Aan de ene kant lucht het haar op, maar tegelijk is het een diagnose voor altijd. Zij wil ook graag eens iemand om op te leunen. Niet altijd de sterkste zijn. Ze is het vechten zo moe. Daarom is ze vanmiddag het vakantiehuisje ontvlucht. Een strandwandeling had haar moeten helpen.

Diep in haar hart wist ze het al veel langer. Toen ze het rapport

van haar zoon Stefan, hun oudste, in handen kreeg, herkende ze veel van Stijn. Ze heeft het niet willen zien, beseft ze nu.

Het ritme van de branding, de ruimte van het strand. Ze kunnen haar anders zo'n opgeruimd gevoel geven. Maar vandaag worden haar benen alleen maar zwaarder. Ze kan alleen maar aan het rapport denken. Stijn heeft een vorm van autisme. Nu staat het zwart-op-wit, niets meer aan te veranderen.

Al jaren loopt Emma tegen dezelfde dingen aan. Alles moet volgens vaste regels. Ze herinnert zich hun vele conflicten, de keren dat zij een schouder nodig had om op te huilen of een luissterend oor. 'Je moet niet zo zeuren,' zegt hij dan vaak. Hij voelt nooit eens aan wat zij bedoelt. Haar verstand weet het, maar haar gevoel moet het nog een plaatsje geven. Ze mist een maatje. Zij moet het gezin helemaal in haar eentje draaiende houden. Maar wat als dat niet meer gaat?

De zeewind lijkt in kracht toe te nemen, hij buldert door haar hoofd, haar gedachten raken op drift en buitelen over elkaar heen als blaadjes in een herfststorm. Een zucht ontsnapt haar. 'Ik weet het niet meer,' roept ze tegen de wind in, 'ik hou het niet meer vol!'

Wat leek het haar heerlijk om een weekendje weg te gaan, een paar dagen uit te waaien aan de Zeeuwse kust. Maar zo uit de dagelijkse sleur lijkt het of de problemen alleen maar groter worden. 'Ik kan niet meer!' schreeuwt ze vertwijfeld. De stevige zeebries verwaait haar woorden tot een ijl geluid.

'Mama, kijk eens!' Voor de tweede maal in korte tijd was ze de aanwezigheid van haar dochtertje totaal vergeten. Wat is ze voor moeder?

Desondanks schudt Emma resoluut haar lange bruine haar naar achteren en met een paar grote passen loopt ze naar Myrthe toe. 'Wat is er, meisje?'

Twee guitige blauwe kijkers, omlijst door eigenwijze rossige wimpers, nemen haar onderzoekend op. 'Je hebt gehuild,' stelt Myrthe vakkundig vast. Dan steekt ze Emma haar handen toe. 'Voor jou, omdat jij verdrietig bent.' In haar handen ligt een mooi gekleurde schelp.

De tranen springen Emma weer in de ogen. 'Kom hier jij, lieve

kleine springer, dan krijg je een dikke knuffel van mama.'

Dan bekijkt ze het geschenk nauwkeurig. Minutieus volgt ze de lijnen in de schaal. Wat een kleurenspeel heeft de Schepper in de natuur gelegd. Het is alsof ze voor het eerst een schelp bekijkt. Stijn zou de soort precies kunnen benoemen, schiet het door haar heen. Meestal luistert ze geduldig en met een tikkeltje ontzag naar al zijn kennis, maar vandaag volstaat verwondering over de veelkleurigheid in de schepping.

De kracht in haar benen lijkt terug te komen, haar hart vult zich met dankbaarheid: er loopt Iemand met haar mee. De lucht klaart op, de donkere wolken drijven verder. 'Wie het eerst bij de paal met Nijntje is?' oppert Emma.

Dat is het startschot voor Myrthe, deze kans moet ze grijpen.

Even later staan ze uit te hijgen in het mulle zand bij de paal. Myrthe springt om haar heen. 'Ik heb gewonnen!'

Een voorbijganger lacht hen vriendelijk toe. 'Wat kan het leven toch kinderlijk eenvoudig zijn.'

Buiten adem voegt Emma daaraan toe: 'Ik wens weleens dat het altijd zo kon blijven.' Maar de man is alweer doorgelopen. Spijtig kijkt Emma de wandelaar na. Ze zou zo graag haar hart luchten. Een wildvreemde passant, nota bene. Ze verklaart zichzelf voor gek. Wie doet er nu zoiets? Maar dan bedenkt ze dat ze in al die jaren met Stijn haar vriendinnen schandelijk heeft verwaarloosd. Samen met Stijn was de lol er snel af. Ze heeft het gemist, het contact met anderen. Hoe heeft ze ooit kunnen denken dat ze zonder kon?

De zon breekt helemaal door. Emma heft haar hoofd omhoog. De prachtig gekleurde schelp houdt ze stevig in haar hand geklemd, als een kostbaar relikwie. Met haar andere hand zoekt ze Myrthe, haar kleine grote medestander. Impulsief besluit ze samen met Myrthe een ijsje te kopen, als een soort symbool voor de nieuwe weg die ze met haar gezin wil inslaan. De storm is gaan luwen, voor dit moment.

'Papa, ik heb een ijsje gehad!' Myrthe springt juichend om Stijn heen. Over hun dochters hoofd kijkt Stijn Emma vragend aan. Maar voordat Emma het kan uitleggen, gaat Myrthe al verder: 'En

ik heb een heel mooie schelp voor mama gevonden.’ Om in één adem door te gaan: ‘Mam, heb je hem nog wel?’

Emma schudt haar hoofd. ‘Kijk, mijn zak is leeg!’ probeert ze zich ervan af te maken. Maar haar hand omvat de vondst. Ze wil hem niet afstaan, het is een geschenk voor haar. Ze denkt terug aan de kracht die ze voelde op het strand, de moed om verder te gaan. Ze wil die herinnering koesteren en niet laten overschaduwden door de reactie van Stijn.

‘Je maakt een grapje,’ zegt Myrthe lachend. ‘Mag ik hem nou aan papa laten zien?’ Ze is zich van geen kwaad bewust.

Langzaam haalt Emma de schelp uit de zak van haar tuniek, nog steeds wil ze hem liever niet afstaan.

Maar Myrthe neemt hem uit haar hand. ‘Mooi hè, papa?’ Trots wacht ze op zijn reactie.

Emma zegt niets en doet een stap naar achteren.

Daar begint Stijn al: ‘Kijk, Myrthe, zie je de groeiringen?’

Emma probeert zich af te sluiten voor het verhaal dat volgt. Myrthe kijkt geïnteresseerd naar de lijnen in de schaal. ‘Daaraan kun je zien hoe oud het weekdier in de schelp was. Door de temperatuur kunnen deze ringen verschillen in grootte. Hoe warmer het water, des te harder het diertje groeit.’ Stijns woorden klinken als een biologielees.

Emma ziet dat Myrthes aandacht voor zijn verhaal ook verslapt terwijl ze ondertussen de schelp nog eens goed bestudeert. ‘Mooie kleur, hè?’ is het enige wat ze zegt voordat ze de kamer van de modern ingerichte vakantiewoning binnenloopt. Dan bukt ze zich en pakt een puzzel uit de spelletjestas die op de plavuizenvloer staat. Myrthe schakelt met gemak, het is alsof ze niets merkt van alle spanningen die er in de lucht hangen. Haar blonde krullen hangen over de bonte puzzel heen, haar knalroze broek is inmiddels helemaal opgedroogd. Haar ogen turen ingespannen naar de afbeelding van Dick Bruna. ‘Eerst de kantstukjes, en goed naar de kleur kijken,’ mompelt ze in zichzelf. Na de draafpartij aan het strand heeft ze nu de rust om de stukjes op de juiste plaats te leggen.

Maar Stefan wil meer over de schelp weten. ‘Papa, moet je al die ringen tellen? Net als bij bomen? Hoe werkt het dan?’

Samen buigen vader en zoon zich over het skelet van het weekdier. Hun leeftijdsverschil lijkt weg te vallen. Hoe verschillend ze er ook uitzien, vandaag zijn ze één in hun interesse.

Emma bestudeert haar man van een afstandje. Ze ziet een man van gemiddeld postuur in vrijetijdskleding, met een hoekig gezicht en blond, stug haar. Door zijn korte baard lijkt hij in zijn gezicht ouder dan hij is. Maar wat haar het meest opvalt, zijn zijn ogen. Hij kan haar soms zo afwezig aankijken, maar nu ziet ze een enthousiaste schittering. In zijn passie voor de natuur lijkt een andere man tevoorschijn te komen. Emma voelt zich buitengesloten. Ze zou het willen uitschreeuwen: ‘Wat kan het mij schelen hoe zo’n schelp ontstaat, ik wil hem in mijn hand kunnen koesteren. De schelp is van mij. Daar blijf jij van af!’

Emma schrikt van haar gedachten, ze lijkt wel een klein kind dat niet kan delen. Het zware gevoel in haar benen keert terug. Traag loopt ze naar het keukentje. Ze gaat een kop koffie zetten. Stijn is nog wel even bezig. Meestal kan ze hem echt wel bewonderen om zijn kennis en zijn gedrevenheid om de kinderen iets over de natuur te leren, maar vandaag niet.

Aan de kleine, wiebelige keukentafel gaat Emma zitten. Het is krap in de vakantiewoning. Er komen tranen omhoog, maar ze wil ze geen ruimte geven. Ze wil sterk zijn. Maar ze beseft dat ze het nodig heeft om haar verhaal te kunnen doen.

Ineens verlangt ze naar haar eigen royale keuken, waar ze ’s morgens in alle rust een bakje koffie kan drinken. In deze keuken kan ze haar spullen niet eens kwijt. ‘Waar staan de mokken? Ik kan hier ook niets vinden!’ De echo van Stijns gemopper klinkt nog na.

Moedeloos leunt ze met haar elleboog op tafel. Ze voelt zich eenzaam. Helemaal alleen in haar strijd om vol te houden. Van Stijn hoeft ze het niet te verwachten.

Met een glimlach denkt ze weer aan de ontmoeting bij de strandpaal, een enkele opmerking, want een gesprek kon je het niet noemen. Hoe kort ook, het gaf haar lucht en nieuwe energie. Ze staat er versteld van. Het doet haar denken aan de gesprekken vroeger met vriendinnen: die gingen soms nergens over, maar ze gaven haar het gevoel dat ze ergens bij hoorde. Klinkt er heimwee

in haar gedachten door? Het is verleden tijd, die komt niet terug.

Maar dan gaat Emma met een schok rechtop zitten; de stoel kreunt onder haar gewicht. Immers, ze kan er ook zelf wat aan doen! Volgende week, als de kinderen weer naar school zijn, zal ze eens een vroegere vriendin bellen. Het wordt hoog tijd om daar ruimte voor te maken. Herinneringen komen bovendrijven, als witte wolken aan een helderblauwe lucht. Ze benadrukken haar huidige isolement nog eens, maar nu op een positieve manier. Door het keukenraam kijkt Emma naar buiten. Er is een wolk voor de zon geschoven. Straks zal de zon weer tevoorschijn komen.

*

Toch duurt het nog weken voordat ze op een veelbelovende voorjaarsdag haar gedachten in daden weet om te zetten.

‘Mooi weertje, buurvrouw,’ klinkt het gemoedelijk over de heg.

Emma kijkt op van haar werkzaamheden. ‘Dat kun je wel zeggen.’

‘Ik kan er zo naar uitkijken hoe de natuur weer uit haar winterslaap ontwaakt,’ gaat de oude buurman verder.

In de verte klinkt het geluid van het oude carillon, het draagt ver.

Emma beaamt het volmondig, ook zij is blij dat ze op deze zonovergoten woensdagmiddag haar werk binnenshuis heeft kunnen verruilen voor bezigheden in de tuin. Gehuld in haar oude fleecetrui en vale spijkerbroek bekijkt ze ondertussen het resultaat van haar werk.

‘Al dat binnen zitten, daar wordt een mens maar somber van,’ broemt de man. En voordat Emma kan reageren neemt hij zijn hark weer op en gaat verder met het opruimen van het bruine blad.

Emma kijkt de oude baas hoofdschuddend na en pakt het werk weer op. Heerlijk, om met haar handen te wroeten door de koude aarde.

Als de klok driemaal slaat, schrikt ze. Emma heft haar gezicht op, een losse pluk valt voor haar grijs getinte ogen. Nu al? Ze veegt het zweet van haar gezicht en leunt op haar hark. Ziezo, het onkruid is weg. Stijn mag het zware werk doen. Deze klus heeft

zij in elk geval mooi geklaard!

Moe maar voldaan kijkt ze rond. De mooi aangelegde tuin van hun hoekwoning was een van de doorslaggevende punten toen ze het huis kochten. Achter het huis was een ruim terras met rode klinkers aangelegd en het bijbehorende grasveld bood hun kinderen voldoende speelruimte, zeker toen ze nog kleiner waren. Direct nadat ze er kwamen wonen, heeft Stijn achter in de tuin een moestuin ingericht. Nu kunnen ze iedere zomer hun eigen groenten en fruit oogsten. Vooral de aardbeien zijn favoriet.

In gedachten verzonken blijft Emma nog even staan. De zon tintelt op haar huid. Het geeft een zomers gevoel. Wat een wonder dat er na iedere winter weer een lente komt. Dat bomen en struiken uitlopen. Dat het gras zijn frisse groene kleur krijgt en bloembollen hun uitbundige kleurenpracht tonen. Dankbaar kijkt Emma omhoog. Het is een geschenk om de lentelucht te mogen opsnuiven terwijl ze de vogels druk hoort kwetteren. Dat ze de energie heeft om het bruine en verdorde blad op te ruimen en de winter achter zich te laten. Ze proeft de belofte van een nieuw seizoen. Zo zou het ook in haar leven moeten zijn.

Kom, ze mag niet klagen! Kan ze vanmiddag niet heerlijk in de tuin bezig zijn nu Stefan en Myrthe bij een klasgenootje spelen? Stefan is uit school met een vriendje meegegaan en komt straks zelf naar huis. Myrthe moet ze om halfvier gaan halen.

Een blik op haar horloge vertelt haar dat als ze opschiet, ze nog net even een boodschapje kan doen. In de badkamer frist Emma zich op en probeert ze het zwart van haar handen te boenen. In de spiegel ziet ze een ietwat mollig gezicht met grote, vriendelijke, grijze ogen. Het werk in de tuin heeft haar een gezonde kleur gegeven. Haar bruine haar is nonchalant opgestoken. Stijn houdt ervan als ze het zo draagt, al zou ze zelf best een korter kapsel willen. Toch durft ze het niet aan om het te veranderen. Zo is het immers ook goed.

Snel verwisselt ze haar oude plunje voor een vlotte broek en een luchtige, gekleurde blouse. Dan stapt ze op de fiets.

Het is druk in de winkel. Emma pakt een mandje en loopt stevig door. Even opschieten, zo royaal zit ze niet in haar tijd. Maar in

het gangpad waar ze moet zijn, staat een kinderwagen met een brullende baby geparkeerd. Welke moeder laat haar kind nou hier zo staan? Vlug wil ze doorlopen, ze heeft geen tijd om zich met andermans huilende kinderen bezig te houden. Ze is blij dat ze die fase heeft gehad, hoeveel ze ook van het kleine grut houdt. Het vele huilen van Stefan heeft haar heel wat nachtrust gekost. Die periode zit nog vers in haar geheugen. Gelukkig was Myrthe heel anders als baby, zij maakte veelvuldig oogcontact en was veel ondernemender. Emma heeft het meisje meer dan eens uit gevaarlijke situaties moeten bevrijden.

Bij het koelvak met zuivelproducten maakt Emma haar keuze snel en weloverwogen: een pak yoghurt en een pak vanillevla van het huismerk. Net als altijd. Nog even brood en groente uitzoeken en dan loopt ze haastig naar de kassa.

Tot haar verbazing ziet ze daar de kinderwagen weer staan. Het huilen is inmiddels overgegaan in een zachtjes jengelen. Een vrouw staat voorovergebogen bij de kinderwagen, ze doet dapper haar best de baby af te leiden. Emma schenkt er geen aandacht aan. Tot de vrouw aan de beurt is – dan draait ze een kwartslag om te betalen. ‘Charlotte!’ Met een schok komt Emma tot de ontdekking dat ze deze vrouw kent, al kost het haar moeite om in deze vermoeid ogende moeder haar altijd modieus geklede en opge maakte schoolvriendin te herkennen.

Gejaagd draait de vrouw zich om, haar ogen worden groot van verbazing. ‘Emma? Dat is lang geleden!’

Een enorm schaamtegevoel bekruipt Emma. Na het weekendje aan zee was ze zo stellig van plan om haar sociale contacten aan te halen. Nu ontdekt ze tot haar schrik dat er niets van is gekomen. ‘Hoe gaat met jullie?’ vraagt Emma. Wat zou ze graag de draad van hun vriendschap weer oppakken. Ze herinnert zich Charlottes humor, haar aanstekelijke lach.

‘Goed,’ antwoordt Charlotte snel. Gelukkig, haar heldere stem klinkt nog steeds als Charlotte. Al lijkt haar gezicht zo anders, zonder make-up en met een vermoeide uitstraling. ‘En met jullie dan?’

‘Prima,’ zegt Emma terwijl ze haar boodschappen op de band plaatst. Diep vanbinnen knaagt een ontzagwekkend schuldgevoel.

Zij heeft het er immers bij laten zitten toen bleek dat Stijn niet te genieten was als bezoek hem niet uitkwam. Zijn zwijgen was veelzeggend. En zij heeft het laten gebeuren. Net zolang tot Charlotte niets meer van zich liet horen. Tot er enkel een kerstkaartje en een belletje met de verjaardagen overbleven. Maar al te goed realiseert Emma zich dat het nu van haar kant moet komen om de draad weer op te pakken. Maar durft ze hier, in de supermarkt, de eerste stap te zetten?

Terwijl Charlotte haar aankopen een plaats in het mandje van de kinderwagen geeft, probeert Emma een gesprek met Charlottes baby aan te knopen. ‘Wat een mooie knuffel heb jij, zeg!’ Maar het kindje begint opnieuw te huilen. ‘Groot gelijk, waarom zou je een vriendelijke lach weggeven aan een onbekende dame?’

Vermoeid kijkt Charlotte op.

‘Goed, zei je toch?’ reageert Emma.

‘Afgezien van de korte nachten,’ mompelt Charlotte.

Maar Emma heeft het wel gehoord. Ze aarzelt; zo veel tijd heeft ze eigenlijk niet. Myrthe wacht op haar. Maar dit is ook belangrijk. Het wordt hoog tijd om bij te praten. Hoe is de elegante Charlotte uit hun jeugdijaren veranderd in deze vermoeide ogende moeder?

Charlotte lijkt haar aarzeling niet op te merken. ‘Kom je binnenkort een bakje koffie doen? Kunnen we eens bijkletsen. Wordt hoog tijd, nietwaar? Jij hebt de kinderen al naar school, toch?’ praat ze voortvarend verder.

Dit is zo echt de Charlotte van vroeger, altijd een woordje klaar. De wallen onder haar ogen door het slaapte kort kan ze niet verdoezelen, maar de twinkeling in haar ogen benadrukt haar welgemeende woorden. Emma knikt, en dan is een afspraak zo gemaakt. De eerste stap is gezet. Opgelucht haalt Emma adem. Charlotte lijkt niet eens boos. Nu moet ze naar Myrthe, maar binnenkort krijgt deze vriendschap een nieuwe kans.

Een halfuurtje later haalt ze Myrthe uit het fietsstoeltje en zet haar fiets in de schuur. Aan Emma’s hand kwettert Myrthe er vrolijk op los. ‘Mama, ik heb zandtaartjes gebakken met Karlijn. Er was net nieuw zand in de bak, een heleboel!’

Emma geniet van het enthousiaste geklets van haar dochter. ‘Heb je lekker gespeeld, meiske?’

Myrthe ratelt alweer verder. ‘We hebben wel honderdduizend taartjes gebakken. Dat is heel veel, hè, mama?’

Emma knikt; tijd om te antwoorden krijgt ze niet, want Myrthe gaat alweer verder: ‘Dat moet, want ze hadden feest. En dan heb je heel veel taartjes nodig.’

Emma grinnikt. Dus dat stelden al die hoopjes zand langs de zandbak voor: taartjes voor het feest.

‘Maar toen kwam jij en nu kan het feest niet doorgaan!’ Ze wijst beschuldigend naar Emma.

‘Misschien wil Karlijn de taartjes uitdelen of wordt het feest een andere keer gevierd?’

Tot Emma’s verbazing neemt Myrthe hier genoeg mee. Ze gaat gewoon verder met haar spel: ‘Pop Marjoleintje, dan moet jij mij helpen met de taartjes!’ De pop in haar armen sputtert niet tegen.

Een diep tevreden gevoel nestelt zich in Emma’s hart. Wat geniet ze van het spel van haar jongste. Stefan had ze zo echt niet kunnen storen, dan was de wereld te klein geweest. Gelukkig weet ze nu beter hoe ze met hem moet communiceren. Vanmorgen heeft ze met hem afgesproken dat hij zelf om vier uur naar huis moet komen. ‘Komt goed, mam,’ verzekerde hij haar. Wat wordt hij groot, die zoon van haar!

Nu, op deze uitbundige voorjaarsdag, bedenkt Emma opgewekt dat het leven zich ditmaal van een zonnige kant laat zien.

Maar als ze even later Stefans fiets slordig tegen de schuur geplaatst ziet, gaan al haar alarmbellen rinkelen. Ze fronst haar wenkbrauwen; is hij nu al thuis? Dat belooft niet veel goeds.

‘Mam, wil je straks Marjoleintjes prinsessenjurk uit de kast pakken?’ Myrthe praat gewoon door over haar pop die nog een nieuwe jurk voor het feest nodig heeft. Emma staart voor zich uit. Myrthe trekt eens wat harder aan haar moeders arm en stelt haar vraag nogmaals, maar Emma loopt met grote stappen naar binnen. Ze hoort Myrthe wel, maar denkt nu even alleen aan Stefan.

Binnen rent Emma gehaast de trap op. Boven aan de trap hijgt ze uit, terwijl ze scherp luistert. Aan de doffe dreunen hoort ze dat

Stefan naar zijn kamer is gegaan. Zijn boksbal moet het ontgelden. In gedachten hoort ze de therapeut weer uitleggen: 'Boos zijn mag, maar spullen kapotmaken en jezelf of een ander pijn doen niet.' Dat hadden ze eerder moeten weten! Sinds ze weten dat Stefan af en toe wat moet afreageren, heeft hij een boksbal in zijn kamer. Daar kan hij zich op uitleven.

Aarzelend loopt Emma verder, tot ze in de deuropening van zijn slaapkamer blijft staan. Ze twijfelt. Zal ze zich ermee bemoeien of juist niet? Ze is bang voor zijn woede. Ze is zich er akelig van bewust dat hij haar fysiek de baas is. Aan de andere kant voelt ze medelijden als ze deze slungelige jongen zo tekeer ziet gaan.

Vooralsnog lijkt hij haar niet op te merken. Met moeite houdt ze haar mond, maar haar ogen dwalen door de kamer. Een typische jongenskamer met stoere kleuren. Een bed, een bureau en een grote kast met allemaal bakken. Meer staat er niet.

'Stomme David!' schreeuwt haar zoon. Het wordt gevolgd door een enorme dreun tegen de boksbal. 'Iedereen is stom. Hartstikke stom,' klinkt het even later. Daarna enkele minder nette woorden. Zijn stem slaat over, het geschreeuw lijkt te eindigen in een snik.

Wat is er vanmiddag gebeurd? Wat is er anders gegaan dan hij zich had voorgesteld? Zou het weer mis zijn gegaan in het contact met zijn leeftijdsgenootjes? Het zou haar niet verbazen. Communicatie blijft immers zijn grote uitdaging. Stefans brein heeft moeite om de binnengekomen informatie goed te verwerken. Dat zal nooit veranderen. Zij moet hem helpen om zich in anderen te leren verplaatsen. Tenminste, zo ongeveer heeft de therapeut het hun uitgelegd.

Het doet Emma pijn, ze zou het zo graag anders willen. Opnieuw aarzelt ze. Misschien kan ze beter naar beneden gaan. Behoedzaam draait ze zich om, boven aan de trap staat ze weer even stil. Ze hoort dat het schreeuwen en schelden minder wordt, de ergste woede neemt af. Zo durft Emma wel zijn kamer binnen te stappen.

Ze haalt diep adem en met een vriendelijke, maar besliste stem vraagt ze: 'Wat is er gebeurd?'

Onwillig haalt Stefan zijn schouders op. Hij zegt niets en doet

niets, staat er ineens werkeloos en zichtbaar machteloos bij.

Nogmaals probeert ze contact te maken: ‘Wat hebben ze gedaan?’

Het schreeuwen en schelden van zo-even maakt plaats voor een zelig snikken. Nu is er niets meer te zien van de stoere, slungelige vent. Zonder woorden vraagt hij om een sterke schouder.

Emma gaat op de rand van zijn bed zitten. Binnen de beschermende boog van haar armen laat ze hem verder uitsnikken. ‘Die stomme rotjongens!’ laat Stefan zich dan ontvallen. Om op een andere toon te vervolgen: ‘Het is gewoon oneerlijk.’

Emma luistert, al kost het de nodige moeite om de lijn in zijn verhaal te ontdekken.

‘Voetballen is stom!’

‘Hoezo?’ Emma knippert eens met haar ogen, sinds wanneer is voetbal stom? ‘Met wie heb je dan gevoetbald?’

Maar ze krijgt geen antwoord op haar vraag.

‘We hadden het afgesproken en daarom is het niet eerlijk!’ Stefan stampst flink op de vloer.

‘Wat hadden jullie afgesproken?’

Het stampen op de laminaatvloer gaat over in een ritmisch tikken met zijn voet. ‘U begrijpt het niet. Ik had toch met David afgesproken?’

Nog steeds vallen de puzzelstukjes voor Emma niet allemaal op hun plaats. Dat hij met zijn vriendje David zou gaan spelen, is haar bekend. Opnieuw probeert ze een vraag, het is een laatste, wanhopige poging om haar zoon te peilen. ‘Met wie heb je vanmiddag gespeeld?’

‘Met David, Lucas en Sander.’

Heel langzaam begint het haar te dagen. Hij zou toch met David alleen spelen? ‘En jij had niet zo veel zin om met hen te voetballen, hè?’ Aan het schokken van zijn schouders ziet ze dat ze raak heeft geschoten.

‘We zouden met Davids Lego een vliegtuig bouwen,’ zegt Stefan.

Emma slaakt een diepe zucht. Straks Davids moeder maar even opbellen. Ter wille van Stefan houdt ze zich rustig, maar ze voelt een boosheid opkomen die ze van zichzelf niet kent. Zacht streelt

ze met haar hand over Stefans schouder. ‘Kom op, jongen! Neem eerst maar wat tijd om tot jezelf te komen voordat je naar beneden komt,’ zegt ze zorgzaam.

Stefan mompelt iets onverstaanbaars.

Emma ziet de woede nog nagloeien in zijn ogen. Hij heeft tijd nodig.

Vastberaden gaat ze naar beneden, het wordt tijd voor een telefoontje. Zonder aarzelen zoekt ze het nummer op en vervolgens toetst ze het trefzeker in.

‘Met David.’

‘Hallo David, je spreekt met de moeder van Stefan. Is je moeder er ook?’

Even klinkt er wat onverstaanbaar gemompel; dan wordt de telefoon overgenomen en hoort ze een heldere stem: ‘De moeder van Stefan?’

Ineens bonkt Emma’s hart, en ze struikelt bijna over haar woorden: ‘Heb jij enig idee wat er vanmiddag is voorgevallen?’

‘Voorgevallen? Ze hebben toch heerlijk gevoetbald?’ Davids moeder klinkt oprecht verbaasd.

Geërgerd vertelt Emma dat Stefan niet bepaald blij thuiskwam.

‘Ach kom, zo gaat dat toch? Jongens onder elkaar, nietwaar?’

Emma is totaal overbluft. Begrijpt ze het echt niet? ‘Maar als je iets afspreekt, dan moet je het toch doen?’ probeert Emma voor haar zoon op te komen.

‘Maak je niet zo druk. David is ook weleens boos, dat gaat vanzelf weer over.’

Dan wordt de verbinding verbroken.

Emma kijkt verbaasd naar de hoorn in haar handen. Dan laait de boosheid weer op. Hoe heeft ze zich zo kunnen laten overdonderen? Wat weet Davids moeder er nou van? ‘Het gaat vanzelf wel weer over,’ herhaalt ze de laatste woorden smalend.

Verontwaardigd zoekt Emma de keuken op. Hier kan ze niet tegen op. Bovendien is het tijd om de avondmaaltijd te bereiden. Structuur en voorspelbaarheid gaan in dit huis voorop. Wat een ander daar ook van vindt!

Terwijl haar handen de voorbereidende werkzaamheden voor de avondmaaltijd uitvoeren, probeert ze zichzelf ervan te verze-

keren dat het niet raar is als ze haar zoon probeert te helpen in de wirwar van emoties die hem lijken te overspoelen. Waarom is anders meteen raar?

Lanzamerhand zakt de verontwaardiging, de pan met gedopte boontjes raakt gevuld, de dagelijkse taken kalmeren haar. Maar van haar opgewekte gevoel eerder die middag is weinig meer over.

Klokslag halfzes zwaait de deur van de bijkeuken open. Emma hoeft niet van haar bezigheden op te kijken om te weten dat het Stijn is die uit zijn werk komt. Voorspelbaar. Emma giet de aardappels af en zet ze op tafel. ‘Dag Stijn,’ groet ze.

Zonder haar groet te beantwoorden loopt Stijn door. Hij hangt zijn jas aan de kapstok en legt de autosleutels in het daarvoor bestemde bakje, om vervolgens de post door te lopen.

‘Drukke dag gehad?’ probeert Emma nogmaals.

Stijn mompelt iets, maar zijn blik blijft onafgebroken op de brief gericht.

Emma gaat verder met tafeldekken. Waarom vraagt hij niet naar haar dag? ‘Roep jij de kinderen voor het eten?’ Aan niets is te merken of hij haar gehoord heeft. Ze herhaalt haar vraag terwijl ze in de keuken het bestek bij elkaar zoekt. Vanuit haar ooghoeken ziet ze dat Stijn de brief in het blauwe bakje neerlegt.

Met zware stappen loopt hij naar de trap om Stefan en Myrthe te roepen. ‘Stefan, Myrthe. Eten. Nu meteen komen!’

Hij heeft haar dus wel gehoord. Ach, eigenlijk weet ze het ook wel: hij heeft wat tijd nodig als hij uit zijn werk komt. Ze blijft even bij het aanrecht staan, vermoeid sluit ze haar ogen. Maar toch? Vandaag kan zij ook wel wat aandacht gebruiken!

Het gestommel van Myrthe doet Emma haar ogen opslaan. Maar Stefan blijft waar hij is.

Stijn gromt: ‘Waar blijft dat jong.’

‘Hij wil vast zijn *Donald Duck* nog uitlezen,’ vergoelijkt Emma.

‘Dan doet hij dat maar een andere keer!’ moppert Stijn. ‘Hij heeft gewoon te luisteren als ik hem roep.’

Nog voordat Emma hem kan inlichten over deze middag, staat

haar man al onder de trap te schreeuwen. ‘Stefan, beneden komen. Nu!’

Opgelucht ziet Emma haar zoon een paar minuten later met een afwezige blik aan tafel verschijnen. Gelukkig, ditmaal is het zonder scheldwoorden afgelopen. Misschien had ze de kinderen beter zelf kunnen roepen.

Geroutineerd schept Emma na het bidden de borden van de kinderen vol. Een ontspannen maaltijd wordt het niet. Met een nors gezicht schuift Stefan zijn bord opzij, zijn bui is nog niet overgewaaid. ‘Dit lust ik niet.’ Met een blik vol afschuw bekijkt hij de reusachtige berg eten op zijn bord.

Emma zegt er niet te veel over. Ze weet dat hij een moeizame eter is, dat is nooit anders geweest.

Maar Stijn denkt daar heel anders over: ‘Gewoon eten jij! Je kunt toch wel je bord leeg eten? Neem een voorbeeld aan je zusje.’

Stefan schuift met zijn vork een stukje aardappel aan de kant. Voordat een boontje naar de andere kant van zijn bord verhuist, wordt er grondig gekeken of er geen draadjes in de bonen zijn achtergebleven. ‘Dit hoef ik niet,’ laat hij nogmaals weten, ‘veel te heet.’

Emma’s vingers omklemmen haar vork. Wat een strijd over eten hebben ze aan deze tafel al niet gevoerd! Zo veel mogelijk negeren, was het advies van de therapeut. Om het niet verder te hoeven aanzien, richt Emma zich op Myrthe.

Maar Stijn kijkt afkeurend. ‘Stefan, eet eens door.’

Emma komt voor haar zoon op. ‘Stijn, hij heeft vanmiddag...’

‘Bemoei je er niet mee!’ bijt Stijn haar toe.

Langzaam kauwt Emma een boontje weg.

‘Dooreten, jij!’ zegt Stijn nogmaals.

Stefan legt zijn vork neer. Nu gebeurt er niets meer. Zijn vingers trommelen op tafel. Aan zijn gezicht ziet Emma dat een nieuwe uitbarsting in aantocht is. Waarom ziet Stijn dat nu niet?

Nerveus draait Emma wat op haar stoel, ze probeert haar man af te leiden door naar zijn werk te vragen. ‘Heb je een drukke dag gehad?’

Stijn reageert niet.

‘Heb je vanavond nog plannen?’ probeert ze ten einde raad.

Maar hij laat zich zelfs door deze krampachtige poging niet op andere gedachten brengen.

Myrthe voelt de sfeer aan en haar gezellige gekwetter blijft uit. Voorbeeldig eet ze haar bordje leeg. Alsof ze zo wil zeggen: papa, kijk eens naar mij. Ik eet mijn bord wel leeg.

Maar Stijn let niet eens op zijn dochter. Als hij voor de derde maal Stefan op boze toon probeert aan te sporen, is de maat vol. Met veel bombarie schuift Stefan zijn stoel naar achteren, en hij stampet scheldend naar boven. Op zijn bord blijven de bij elkaar geschoven bergjes eten achter.

Nu is Stijn echt kwaad, wat denkt die kwajongen wel! Met drif-
tige passen loopt hij naar de trap. ‘Stefan, hier komen!’ buldert hij.

Emma legt haar gezicht in haar handen. Ze had Stijn eerder over vanmiddag moeten vertellen. Dan zou het vast niet gebeurd zijn. Verdrietig zoekt ze Myrthes hand, en ze trekt haar dochter op schoot. In haar hoofd dreunt Stefans gestamp op de trap nog na. Emma voelt een knellende band om haar buik, het eten smaakt haar niet meer.

Als Stijn even later weer plaatsneemt, gaat de maaltijd in stilzwijgen verder. Emma probeert Stijns verwijtende blikken van zich af te laten glijden.

Bij het toetje barst hij los: ‘Jij geeft hem veel te veel zijn zin.’

‘Hij hoeft toch niet altijd precies te doen wat jij wil,’ ontglijpt het haar tegen wil en dank. Geschrokken slaat ze meteen haar hand voor haar mond. Hoe durft ze tegen Stijn in te gaan!

‘Hij is een kind,’ is Stijns veelzeggende reactie.

Emma doet er weer het zwijgen toe. Haar mening telt toch niet.

Het is een opluchting als de maaltijd afgelopen is en Emma naar de keuken kan om de afwas te doen. Stilletjes sluipt Myrthe achter haar aan. Emma voelt zich nog schuldiger dat ze deze ruzie niet heeft kunnen voorkomen. Ze geeft een aai over Myrthes rossige krullenbol. ‘Jij kunt er niets aan doen.’ Voor Myrthe probeert ze zich groot te houden.

Myrthe heeft zo haar eigen manier om te helpen. Ze pakt de theedoek van het haakje. Zachtjes zegt ze: ‘Mama, zal ik een lied-

je voor je zingen? Dat helpt vast. Dan word je blij.'

Emma wordt warm vanbinnen als ze haar dochttertje zo bezig ziet. Haar kleine bondgenoot. 'Ik weet het niet, meisje,' verzucht ze. 'Doe maar, als jij denkt dat het helpt.'

In de woonkamer verschanst Stijn zich achter de computer, ziet Emma om het hoekje. Voor hem is de discussie gesloten. Als de afwas opgeruimd in de kast staat, gaat Emma ondanks een onderzoekende blik van Stijn bij Stefan kijken. Hij vindt het misschien niet nodig, maar zij wel!

Myrthe zoekt nog steeds haar gezelschap.

'Ga nog maar lekker even met je pop spelen,' maant Emma haar dochter, 'dan ga ik even bij Stefan kijken.'

Stilletjes druipt Myrthe af, ze gaat in een hoekje van de keuken zitten met haar pop op schoot, haar duim in de mond. 'Marjoleintje wel lief,' zegt ze, en er volgt een lange uithaal.

'Rotvent!' scheldt haar zoon als Emma boven komt.

'Het is je vader,' probeert ze hem te sussen.

'Ja, maar het moet altijd zoals hij het wil.' Stefan is even stil en zegt dan: 'Hij houdt toch niet van mij.'

Geschrokken probeert Emma hem van het tegendeel te overtuigen. 'Je vader bedoelt het goed. Het komt uit een goed hart.'

'Hoe merk ik dat dan? Hij loopt altijd te schelden!'

Stijn, Stijn, kermt het binnen in haar. Ergens moet ze haar zoon gelijk geven. Hoe vaak onderneemt Stijn wat met Stefan? En is het schelden de afgelopen tijd niet inderdaad flink toegenomen? Waar is de zorgzame man van de eerste huwelijksjaren gebleven?

'Waarom kwam je niet meteen naar beneden toen papa je riep?' vraagt ze zacht. 'Je weet toch hoe laat we eten?'

Stefan tuurt naar de grond, in zijn sok zit een gaatje. Hij peutert er wat aan. Dan gaat hij rechtop zitten. 'Kijk, mam.' Hij laat haar een verkreukeld schetsje van een vliegtuig zien. 'Dit is toch ook belangrijk.'

Emma knikt. Het liefst zou ze haar zoon een dikke knuffel geven. 'Ik hou van je,' zegt ze slechts.

Van haar optimistische kordaatheid is weinig meer over als Emma die avond de bank opzoekt. De grenzeloze vermoeidheid heeft zich diep in haar lichaam geworteld. Uitgeput zakt ze in de kussens. Meer dan ooit verlangt ze naar een sterke schouder om op te leunen, omsloten door een paar liefhebbende armen. Maar Stijn is verdiept in een natuurdocumentaire, hij lijkt het gebeuren alweer vergeten.

*Ze houdt haar gezin bij elkaar,
tot ze er zelf bijna aan onderdoor
gaat. Wie is er dan voor haar?*

Tijdens een weekendje aan zee realiseert Emma zich hoe zwaar het haar valt om te leven met een man en een zoon die allebei een autistische stoornis hebben. Alles moet in hun gezin verlopen volgens vaste patronen, die voor Emma juist beklemmend zijn. Ze heeft bovendien het gevoel dat het voor haar dochtertje niet altijd leuk is om zo in het stramien te leven.

Emma's schoonmoeder Margriet herkent deze strubbelingen, want ook zij leefde jarenlang samen met een man en zoon met autisme. Zij besluit Emma te helpen om van haar gezin weer een geheel te maken.

De veelbelovende auteur **Gea Veldkamp** ontdekte haar schrijftalent in een workshop van Greetje van den Berg. Ze besloot hiermee verder te gaan en schreef *Verbonden met jou*, haar debuutroman.



‘Een ontroerende roman, waarin je als lezer de eenzaamheid en vertwijfeling van de hoofdpersoon voelt, maar die je uiteindelijk niet zonder hoop achterlaat.’

– Greetje van den Berg

Z&K

ISBN 978 94 0190 490 2 NUR 344



www.zomerenkeuning.nl